

Medix – prvih 100 brojeva

Medix je utemeljen u rujnu 1994. godine. Stotinu izdanja časopisa predstavljaju uspjeh kojim bi se rado pohvalio bilo koji stručni časopis u svijetu. Uspjeh je tim značajniji jer je ostvaren u izazovnim okolnostima koje su pratile i prate razvoj našega društva i gospodarstva. Stvoriti brand s tradicijom u domeni specifične intelektualne djelatnosti osobito je zahtjevno jer je ta domena na ljestvici zadovoljavanja ljudskih potreba daleko od osnovnih prioriteta. Medixova je misija biti u svakom trenutku dostupan izvor za profesionalno informiranje i edukaciju liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika. Osamnaest godina postojanja časopisa koji je ogledalo dostignuća hrvatske praktične medicine potvrda su kvalitetnog rada, čime smo i zadržali povjerenje čitatelja.

Da se istinski uspjeh uvijek temelji na dobroj ideji, pravom trenutku i predanom radu nije osobita novost, već općepoznata istina na koju često podsjećaju uspješni znanstvenici, poduzetnici, sportaši... Za svaki je početak potrebna hrabrost, a za uspjeh su osim početničke *fortune* potrebni jasna vizija i naporan rad, kao najbolja jamstva kontinuiteta uspjeha.

Stotinu kvalitetnih i opsežnih izdanja časopisa u 18 godina izlaženja potvrda su dobre ideje i kvalitetnog rada, te predstavljaju uspjeh kojim bi se rado pohvalio bilo koji stručni časopis u svijetu. Uspjeh je tim značajniji jer je ostvaren u izazovnim okolnostima koje su tijekom zadnja dva desetljeća pratile i prate razvoj našega društva i gospodarstva, te posljedično znanosti i kulture kao nadgradnje. Stvoriti brand s tradicijom u domeni specifične intelektualne djelatnosti osobito je zahtjevno jer je ta domena na ljestvici zadovoljavanja ljudskih potreba daleko od osnovnih prioriteta – sa svim izazovima koje takva činjenica podrazumijeva.

Vizija Medixa

Vizija i misija, pojmovi koji su u svakodnevnoj komunikaciji često korišteni do razine banalizacije, u slučaju Medixa ispunjavaju svoj pravi smisao. Medix je, kao nezavisno stručno medicinsko glasilo, utemeljen u rujnu 1994. godine. Pristup provjerenim i objektivnim informacijama prepoznat je u startu kao jedan od temelja za kvalitetan svakodnevni rad liječnika i za napredak u liječenju bolesnika, budući da napredak bez stalno dostupnih novosti nije moguć. Djelatnici tvrtke C. T. – Poslovne informacije u izazovnim su okolnostima odlučili promicati suvremena postignuća biomedicinskih znanosti i zalagati se za najviše standarde medicinske prakse, s naglaskom na korištenju najnovijih dostupnih znanja u svakodnevnom radu. Kao najbolji pristup pokazali su se *state of the art* pregledni članci iz pojedinih područja kliničke medicine i javnog zdravstva, koji objektivno, stručno i pravovremeno donose do čitatelja spoznaje na temelju pregleda relevantne literature i kliničkog iskustva autora, uz poštivanje temeljnih principa medicinske etike i „dobre kliničke prakse“. Autori članaka priznati su domaći stručnjaci koji razumiju kako unaprijediti liječničku praksu u našim uvjetima. Za liječnika praktičara u svakodnevnom je stresnom radnom okruženju od nemjerljivog značaja povjerenje prema izvoru informacija kojima se služi pri donošenju odluka.

Medicina je egzaktna znanost koja se temelji na provjerenim i provjerljivim činjenicama, pa takav mora biti i sadržaj objektivnog, nepristranog stručnog časopisa. Zalažući se za sveobuhvatnost skrbi za čovjeka, Medix je posvećen i temama prevencije i očuvanja zdravlja, dajući time značajan doprinos javnom zdravstvu. Osim o prevenciji i liječenju bolesti i pojedinih kliničkih stanja, Medix informira stručnu javnost o nemedicinskim aspektima medicine i javnog zdravstva, uključujući teme iz etike, ekologije, ekonomije, kao i o povijesnim, kulturnim i ostalim aspektima koji svi zajedno sačinjavaju kompleksnu cjelinu suvremenog zdravstva te afirmiraju medicinsku struku i srodne znanosti.

Maša Bulajić, dr. med.,

mr. spec. oec.

Uredništvo Medixa

REKLI SU O MEDIXU

Čestitam uredništvu „Medixa“ na stotom broju. Vaš časopis postao je tijekom godina dijelom stručne literature koja može biti korisna svakom liječniku jer objavljujete radove relevantnih stručnjaka iz svih područja medicine.

Smatram da je u zdravstvu ključno ulaganje u ljude, u njihovo znanje, pa se time u velikom dijelu bavi i Nacionalna strategija razvoja zdravstva do 2020. godine, o čijem smo nacrtu raspravljali potkraj lipnja u Grožnjanu na tečaju „Mediji i zdravlje“.

Kvalitetna edukacija preduvjet je za uspješan profesionalni rad i razvoj liječnika te ostalih profesionalaca u zdravstvu, stoga u tome vidim i važnu ulogu stručnih časopisa.

Iskreno vjerujem u hrvatsku medicinu kao brand. U ovom trenutku smo prvi u svijetu u transplantaciji organa, a očekujem da ćemo i u drugim područjima medicine početi vraćati prepoznatljivu kvalitetu, kakvu je hrvatsko zdravstvo krasila 80-ih godina prošlog stoljeća.

prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr. med., ministar zdravlja Republike Hrvatske

Jedan od ciljeva u razvoju i promjeni obrazovnog i istraživačkog sustava u Hrvatskoj je aktivni rad na postizanju društva znanja koje mora zaživjeti, a ne ostati na razini prigodno upotrebljavanih parola. „Medix“ se kao stručni časopis liječnika, stomatologa i djelatnika iz srodnih područja nedvojbeno potvrdio kao izvor u koji se čitatelji mogu pouzdati u sklopu svoje stručne edukacije. Vjerujem da će „Medix“ na taj način i dalje istinski doprinositi društvu znanja, da će se i dalje umjeti kontinuirano priлагodavati izazovima drugačijih okolnosti te pratiti potrebe čitatelja u njihovim profesionalnim životima.

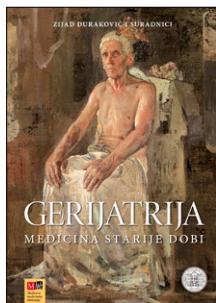
**akademik Zvonko Kusić,
predsjednik Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti**

Misija Medixa

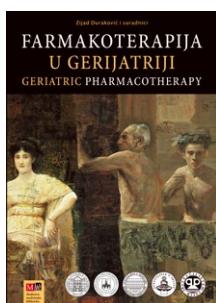
Medicina se ne radi, medicina se živi: svima nam je dobro poznata psihička nemogućnost odvajanja od posla. Nakon što se u 19. godini počne studirati, prvi put zagrize u jabuku znanja te zaroni u more odgovornosti, medicina ostaje trajno prisutna, kao neki ugrađeni *chip* koji traži neprestano preispitivanje i usavršavanje. Medixova je misija biti u svakom trenutku dostupan izvor za profesionalno informiranje i edukaciju liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika o suvremenim postupcima u prevenciji, diagnostici i liječenju bolesti s kojima se u svom radu najčešće susreću, uz ilustriranje primjera iz svakodnevne prakse.

Nakon 18 godina postojanja, uoči svojevrsne punoljetnosti, očigledno je da je Medix stekao i zadržao povjerenje čitatelja, a objavljeni članci i drugi stručni prilozi smatraju se ogledalom dostignuća hrvatske praktične medicine. Ozbiljna znamenka od stotinu objavljenih brojeva, koji su tijekom zadnjih godina tiskani u opsegu većem od 200 stranica i uz desetak tematskih suplemenata, upotpunjena je dvama sveučilišnim udžbenicima objavljenim u sklopu Medixove stručne edicije – Medixove medicinske biblioteke (MMB). Prvi udžbenik bio je „**Gerijatrija – medicina starije dobi**“ prof. dr. sc. Zijada Durakovića i suradnika, tj. 78 autora – vodećih kliničara, sveučilišnih profesora i nastavnika visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj i inozemstvu. Taj interdisciplinarni udžbenik sinteza je najnovijih dostignuća u pristupu, diagnostici i liječenju bolesnika starije dobi, uz posebnu pozornost posvećenu pojedinim entitetima naše nacionalne patologije. Odbor za dodjelu nagrade „Josip Juraj Strossmayer“ Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odabrao je knjigu „**Gerijatrija – medicina starije dobi**“ za najbolje znanstveno djelo s područja medicinskih znanosti objavljeno na hrvatskom jeziku u 2007. godini.

Medixova je misija biti u svakom trenutku dostupan izvor za profesionalno informiranje i edukaciju liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika o suvremenim postupcima u prevenciji, diagnostici i liječenju bolesti s kojima se u svom radu najčešće susreću, uz ilustriranje primjera iz svakodnevne prakse.

Udžbenik „Gerijatrija–medicina starije dobi“ prvijenac je Medixove medicinske biblioteke i dobitnik nagrade Josip Juraj Strossmayer HAZU-a za najuspješniju medicinsku knjigu 2007. godine

Udžbenik „**Farmakoterapija u gerijatriji / Geriatric pharmacotherapy**“, praktičan je priručnik namijenjen liječnicima svih kliničkih i pretkliničkih specijalnosti, stomatolozima i farmaceutima, a osobito liječnicima obiteljske medicine koji se svakodnevno susreću s populacijom starije dobi i specifičnostima gerijatrijske farmakoterapije.

Briga za zdravlje starije populacije rezultirala je još jednom uspješnom knjigom: „**Farmakoterapija u gerijatriji/Geriatric pharmacotherapy**“, autora prof. dr. sc. Zijada Durakovića i 42 domaća stručnjaka iz područja kliničke medicine i farmakologije. Riječ je o jedinstvenom dvojezičnom udžbeniku pet medicinskih fakulteta – Sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku i Mostaru – koji je, također, praktični priručnik namijenjen liječnicima svih kliničkih i pretkliničkih specijalnosti, stomatolozima i farmaceutima, a osobito liječnicima obiteljske medicine koji se svakodnevno susreću s populacijom starije dobi i specifičnostima gerijatrijske farmakoterapije. Zanimanje za obje knjige svjedoči o potrebama struke za stručnom literaturom iz toga područja, koje dodatno dobiva na značaju najavom skorašnjeg uvođenja specijalizacije iz gerontologije i gerijatrije u Hrvatskoj.

Trajna medicinska izobrazba – dopisni testovi znanja

Dopisni test provjere znanja iz naslovne teme obradene u pojedinom broju specifičnost je Medixa i komparativna prednost u odnosu na ostale medicinske časopise. Nakon što je Povjerenstvo za trajnu medicinsku izobrazbu Hrvatske liječničke komore prepoznalo vrijednost Medixovih izdanja, Medixovi su testovi već osam godina priznati način provjere znanja u sustavu trajne medicinske izobrazbe, bodovan sa sedam bodova za obnovu liječničke licencije u Hrvatskoj.

Medixovi testovi provjere znanja iz godine u godinu sve su više prepoznati kod liječnika, pa se broj čitatelja koji rješavaju test kontinuirano povećava: načelno, 350-400 liječnika rješava testove iz broja u broj. Testovi

„Medix“ je časopis koji je prerastao u neizostavnog pratitelja svih bitnih zbijanja u hrvatskoj medicini. Mogu potvrditi da ga Hrvatsko kardiološko društvo doživljava kao ozbiljnog, pouzdanog partnera koji kvalitetno i ažurno izvješće svoje brojno čitateljstvo o našim sastancima, kongresima i stručnim postignućima. „Medix“ se u svemu tome postavlja aktivno i kreativno, članovi njegova uredništva dolaze i bez posebnog pozivanja.

U vrijeme kada masovni mediji praktički šute o zbijanjima u zdravstvu i kada „Liječničke novine“, glasilo Hrvatske liječničke komore, prema našem iskustvu, nemaju kapaciteta za sustavno i aktivno praćenje zbijanja u hrvatskoj medicini, pa ih je potrebno upozoravati i ciljano pozivati, „Medix“ dosljedno popunjava medijsku prazninu i sve bitno u našoj medicini bilježi riječu i slikom. „Medix“ pritom objavljuje i aktualnosti iz svjetske i hrvatske medicinske znanosti u vidu preglednih radova i kraćih osvrta, čime također na primjeru način pridonosi trajnoj izobrazbi hrvatskih liječnika.

Stoga, prigodom 100. broja „Medixa“ glavnom uredniku i članovima uredništva upućujem najiskrenije čestitke i želje za plodnom i uspješnom budućom suradnjom.

*akademik Davor Miličić,
dekan Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik
Hrvatskoga kardiološkog društva*

„Medix“ je prepoznatljiv i jedan od najboljih specijaliziranih medicinskih časopisa u Hrvatskoj. Naime, u njemu su zastupljene sve specijalnosti s najnovijim spoznajama u dijagno-

su osobito korisni kolegama koji rade izvan velikih gradskih središta, kojima su teže dostupni drugi načini trajne medicinske izobrazbe, kao i svim lijećnicima koji zbog bilo kojeg drugog razloga biraju kontinuiranu edukaciju onda kada to njima odgovara, bez ikakvih troškova, izostajanja s radnoga mesta ili odsustva od obitelji.

Zahvaljujući zalaganju autora objavljenih članaka i gostujućih urednika, do sada je objavljen 32 dopisna testa od po 70 pitanja iz opsežnog sadržaja naslovne teme svakog broja, čime se Medix potvrdio kao priznati stručni edukacijski materijal u medicini. Zanimanje za testove koje kontinuirano postaje sve veće potvrđuje da su tim jedinstvenim načinom provjere znanja putem tiskanog medija prepozнатne stručne potrebe liječnika čitatelja u Hrvatskoj.

Suvremen pristup dostupnosti sadržaja

Medixov respektabilni urednički odbor, koji okuplja više od 30 stalnih suradnika, istaknutih predavača medicinskog, stomatološkog i farmaceutsko-biotekničkog fakulteta te vodećih kliničara u Hrvatskoj, uz kontinuirani priljev stalnih ili povremenih novih suradnika, ukazuje da je po uređivačkom profilu Medix medij koji pokriva šira tematska područja od bilo kojeg drugog medicinskog časopisa u Hrvatskoj.

Medix se nije ograničio samo na područje medicine, već obrađuje i teme iz stomatologije i farmacije, u nakladi od 6.000 tiskanih primjeraka. Koliki je stvarni broj čitatelja, teško je zaključiti, no jasno je da u ustanovama koje primaju Medix postoji veći broj čitatelja, pa njihov ukupni broj uvelike premašuje navedenu nakladu. Objektivni pokazatelji iz provedenih anketa pokazuju da je Medix danas jedan od najčitanijih hrvatskih medicinskih časopisa.

Zahvaljujući rasprostranjenosti i dostupnosti globalne mreže i informatičkih alata, većina stručnih časopisa izrađuje i svoja internetska, elektronički dostupna izdanja, u čemu ne zaostaje niti Medix. Sve brojeve od travnja 1998. pa do svečarskog broja koji čitate moguće je pretraživati po naslovima i autorima u elektroničkom obliku na mreži/webu. Međutim, sukladno suvremenim trendovima, u završnici su pripreme nove web stranice časopisa, svojevrsni portal na kojem će biti objavljivan dio sadržaja časopisa u digitalnom obliku, što će dodatno povećati dostupnost objavljenih tekstova i priloga.

Medix će i u budućnosti pratiti razvoj suvremene komunikacije i potrebe čitatelja. Nove web stranice odgovorit će zahtjevima i navikama onih čitatelja koji biraju komunikaciju putem elektroničkog medija, iako pritom ne moraju odustati od tiskanog oblika časopisa. Pretraživanje će biti moguće ne samo putem računala, već i mobilnih telefona, dlanovnika, tableta i ostalih elektroničkih naprava. Osim što je taj medij ekološki opravдан, bitno je i da je čitatelj u mogućnosti sam ispisati ili pohraniti sadržaje koje izabere. Članci objavljeni u digitalnom obliku čitaju se prema nekim izvorima čak i 100 puta češće od onih koji su dostupni samo u tiskanom obliku, što utječe i na njihovu citiranost. Velik je broj svjetskih časopisa prešao isključivo na elektronički oblik, iako je neprijeporna činjenica da znatan dio tiska i nadalje zadržava i tradicionalno, papirnato izdanje.

Ukratko, suvremeni trendovi u komunikaciji naglašavaju važnost dvostrukih komunikacija, interakcije s čitateljem koji postaje ravnopravnim sudionikom te komunikacije, kao i korištenje komunikacijskih kanala koji su u domeni elektroničkih medija. Za sada, naklada Medixa potvrđuje da je tradicionalni papirnati oblik časopisa i dalje tražen i da nije izgubio na popularnosti jer je pregledan, lako se pretražuje i ne traži korištenje elektroničkih naprava. No, u konačnici je najvažnije da je čitatelj taj koji može izabrati mogućnost koja mu u tom trenutku najbolje odgovara, čemu se Medix prilagođava.

Medix se nalazi među 37 hrvatskih stručnih i znanstvenih medicinskih časopisa koji su čitateljima dostupni u slobodnom pristupu na Hrčku, portalu znanstvenih časopisa Hrvatske koji je korisnicima dostupan bez

plaćanja naknade. Hrčak je središnji portal za stručne i znanstvene časopise koji nude otvoreni pristup objavljenim radovima, ili barem njihovim sažecima, te bibliografskim podacima. Objavom na portalu osigurava se dugoročna i neograničena vidljivost sadržaja, što je važno u misiji omogućavanja dostupnosti maksimalnom broju čitatelja. Na portalu Hrčak Medix je za potrebe edukacije u cijelosti objavio sadržaje trinaest brojeva. Najraniji je iz listopada 2003. godine s naslovnom temom o postmenopauzi i nadomjesnom hormonskom liječenju, a najnoviji je iz listopada 2010. s temom o posttraumatskom stresnom poremećaju i suvremenim mogućnostima dijagnostike i liječenja. Budući da su stranice portala Hrčak opremljene brojačem posjeta, zamjetno je da je Medix jedan od najčitanijih naslova, odnosno časopis s najviše downloada u odnosu prema broju izdanja dostupnih na portalu – prosječno 9672 „skidanja“ po izdanju. U kontekstu prepoznavanja i zadovoljavanja potreba čitatelja, taj podatak potvrđuje popularnost i korisnost stručnog časopisa za liječnike u praksi, u usporedbi s potpuno drugaćijim izdavačkim konceptom kakav koriste znanstvene publikacije. Najblži je Medixu Plivin *Medicus* s prosječno 6032 „skidanja“ po izdanju, a slijede renomirani časopisi *Collegium Antropologicum* (4690 po izdanju), *Acta Stomatologica Croatica* (4307 po izdanju), te *Acta Clinica Croatica* (3202 po izdanju). Pristupom preko portala Hrčak, Medix je povećao vidljivost i dostupnost i korisnicima u svijetu, uključujući i knjižnice, a za tu je svrhu od 2004. godine u časopisu uvedena dvojezična hrvatsko-engleska oprema sažetaka i ključnih riječi svih preglednih stručnih članaka. Podrazumijeva se da je time povećana čitanost objavljenih radova, a sukladno tome i citiranost, što digitalnu verziju časopisa čini dodatnom motivacijom autorima za objavljivanje u Medixu.

Zahvaljujući zalaganju autora objavljenih članaka i gostujućih urednika, do sada su objavljena 32 dopisna testa od po 70 pitanja iz opsežnog sadržaja naslovne teme svakog broja, čime se Medix potvrdio kao priznati stručni edukacijski materijal u medicini.

Priznanja medicinske struke

Da je uređivačka politika, uključujući stručnost uredničkog odbora, prepoznata i izvan granica neposredne regije, dokazuju i dvije međunarodne nagrade.

U povodu Međunarodne radionice o HPV-u i konsenzus preporuka za prevenciju raka vrata maternice, Medix je, uz Liječničke novine, u Cavatu 2007. godine dobio **Priznanje Europske udruge za rak vrata maternice (ECCA)**. Priznanje je dodijeljeno za doprinos borbi protiv raka vrata maternice putem preventivne edukacije zdravstvenih profesionalaca o humanim papiloma virusima te njihovojo povezanosti s dobroćudnim i zloćudnim promjenama. Valja istaknuti zaokruženi pristup temi raka vrata maternice: naime, još u svibnju 2005. godine Medix je obradio temu spolno prenosivih bolesti uzrokovanih humanim papiloma virusom i Herpes simplex virusom. Naslovna tema Dijagnostika, terapija i prevencija spolno prenosivih HPV i HSV infekcija bila je izabrana uz misao vodilju da su spolne infekcije javnozdravstveni problem, koji ne bi smio biti prepušten sporadičnim intervencijama, nego reguliran uz konsenzus struke i uz nacionalni program probira, dijagnostike i terapije – kao što je to slučaj u zemljama EU-a. Nakon potpisivanja ugovora o suradnji s Hrvatskom liječničkom komorom na provedbi trajne medicinske izobrazbe, Medix je objavio svoj prvi dopisni test znanja, tada s pedeset pitanja iz sadržaja teme broja. Rezultati su bili objavljeni u Liječničkim novinama te prezentirani na spomenutom stručnom skupu u Cavatu. Poslužili su i za pregledni članak u kojem su izneseni podaci o poznavanju problematike među liječnicima o uzročnosti HPV infekcija i karcinoma vrata maternice, a koji su ukazali na opravdanost organiziranih programa edukacije iz toga područja.

stici i terapiji bolesti. Tako je pružena mogućnost svim lijećnicima da vrlo lako i jednostavno dođu do najnovijih saznanja koje mogu odmah primjenjivati u svakodnevnoj praksi. Specifičnost „Medixa“ je da u suradnji s Hrvatskom liječničkom komorom organizira test znanja u sustavu trajne medicinske izobrazbe. Svrha toga testa je da liječnici provjere svoju stručnost te ostvaruju bodove u postupku stručnoga medicinskog usavršavanja. Pozdravljam taj postupak jer je značajan napredak u stručnom usavršavanju kolega liječnika.

Upućujem čestitke svima koji su svojim radom doveli do 100. broja časopisa i održali 18 godina kontinuiranog izlaženja.

Osobito bih pohvalio glavnog urednika časopisa Dragana Bralića, koji je svojim nesebičnim zalaganjem, znanjem i trudom u realizaciji časopisa dao veliki doprinos u razvoju hrvatske medicine.

prof. dr. sc. Aleksandar Včev, dr. med., dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

Primite najiskrenije čestitke povodom izlaska 100. broja vašega cijenjenog časopisa. Tijekom proteklih osamnaest godina izlaženja „Medix“ je postao prepoznatljiv medicinski časopis zavidnog ugleda i izvan Hrvatske. Ugled „Medixa“ u širem akademskom medicinskom kruugu plod je ispravne, tematski orijentirane uređivačke politike karakterizirane odabirom kvalitetnih i stručnih autora, ali i odličnog grafičkog dizajna, u čemu je „Medix“ zasigurno u vrhu medicinskih publikacija u regiji. Siguran sam da će i u nadolazećim godinama, a sada kao punoljetan član obitelji medicinskih časopisa, nastaviti s razvojem u svim svojim segmentima, a kao možda najvažnije, i dalje šireći recentna medicinska saznanja u sve ordinacije diljem naše domovine.

prof. dr. sc. Alan Šustić, dr. med., dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Časopis „Medix“ objavljuje priloge vrlo različite po tematici, što je očito rezultat nastojanja da bude medij za raznovrsne stručne teme te na taj način pokrije interes šireg kruga čitatelja.

Unatoč raznolikosti tema i oblika članaka, nije podložan oscilacijama u kvaliteti tekstova već sustavno održava visoku razinu svih objavljenih priloga. S obzirom na raznovrsnost tema i raznolikost čitateljstva, ali i autora priloga, to svakako nije lak zadatak za uredništvo. Jednako, ako ne i važnijim, smatram istaknuti uravnoteženost stručne razine tekstova koju je sigurno još i teže postići. Uredništvu čestitam na svemu tome, a čitateljima želim još puno brojeva nakon stotog.

prof. dr. sc. Jadranka Božikov,
v.d. direktora Škole narodnog zdravlja
„Andrija Štampar“ Medicinskog
fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Bio sam na drugoj godini specijalističkog usavršavanja kada je te davne, 1994. godine „Medix“ počeo izlaziti, a s osobitom sam pozornošću pratio redovite rubrike iz dentalne medicine. Do danas se „Medix“ razvio u stručni časopis koji je postao pojmom tradicije i kvalitete u pisanoj riječi hrvatskog zdravstva te je jedan od rijetkih časopisa

Prije tri godine Medix je, uz još nekoliko istaknutih pojedinaca i ustanova iz Hrvatske, primio „Biser mudrosti“ (*The Pearl of Wisdom Cervical Cancer Prevention Award 2009*), ponovno od ECCA-e, i to za doprinos uspjehu hrvatske nacionalne kampanje prevencije ginekoloških karcinoma, kojom je Hrvatska pretekla 44 europske zemlje. Uporan i predan rad na realizaciji strategije koja podrazumijeva dosljednost i posvećenost cilju bili su prepoznati i nagrađeni.

Godine 2011., Medix i njegov glavni urednik primili su **Priznanje za doprinos razvoju palijativne medicine u Hrvatskoj**, koje je obrazloženo podacima o dugogodišnjem medijskom praćenju zbivanja vezanih uz razvoj palijativne medicine i liječenja boli. Navedeno su prepoznali i brojni profesionalci, volonteri i ostali uključeni u proces razvoja palijativne medicine u Hrvatskoj, koja je danas konačno na pragu svoje institucionalizacije.

Sustavno i kontinuirano praćenje najvažnijih tema u medicini i zdravstvu

Nezdrave životne navike, loša prehrana i tjelesna neaktivnost neki su od čimbenika za razvoj malignih bolesti, čiji će broj, prema procjeni znanstvenika i sukladno istraživanju objavljenom u časopisu *The Lancet Oncology*, u svijetu rasti mnogo brže od prirodnog prirasta stanovništva. Broj stanovnika u svijetu premašio je 7 milijardi, a do 2030. godine mogao bi dosegnuti čak 8,3 milijardi. Međutim, broj osoba oboljelih od malignih bolesti rast će brže, pa će se od 12,7 milijuna (podatak star već četiri godine, iz 2008. godine) popeti na 20,3 milijuna u 2030. godini. Drugim riječima, oboljelih od malignih bolesti moglo bi biti čak 75% više.

Ne ulazeći u razloge povećanog broja, valja se podsjetiti da je prije točno 10 godina, u svibnju 2002. godine, Medix **onkologiji** posvetio temu broja, prepoznavši da je na rijetko kojem području medicine prisutno toliko nepoznanica, ali i novih spoznaja i promjena. Također, područje onkologije pod povećalom je kako stručne tako i laičke javnosti, no predstavlja i polje međusobne suradnje bazičnih i kliničkih znanosti, multi- i transdisciplinarno. Prepoznavši onkologiju kao jedan od vodećih javnozdravstvenih problema, onkološki je broj donio čitateljima više od 20 članaka iz različitih područja liječenja raka i skrbi za pacijenta, uz još toliko članaka u sklopu stalnih rubrika nevezanih uz onkologiju. Inicijator naslovne teme i gostujući urednik izdanja bio je prof. dr. sc. Mirko Šamija, tadašnji predsjednik i današnji počasni predsjednik Hrvatskog onkološkog društva HLZ-a

Tematski broj **hematološka onkologija** dao je prikaz moderne hematologije s naglaskom na razjašnjenju patogeneze na molekularnoj razini, kao i terapije hematoloških bolesti. **Kolorektalni karcinom i tumori probavnog sustava** bili su posebno obrađeni u dva tematska broja, u travnju 2008. i u travnju 2009. godine. Osim članaka koji su se odnosili na specijalističku dijagnostiku i terapiju po svakom pojedinom dijelu probavnog sustava, valja spomenuti i članak o ulozi liječnika opće medicine u liječenju kolorektalnog karcinoma, koja bi trebala biti *sine qua non* probira pacijenata, ranog otkrivanja, praćenja ishoda liječenja i koordinacije terapije ili terapija, kao i različitim dostupnim oblicima potpore bolesniku i obitelji. Teme **ginekološkog karcinoma i raka prostate** bile su u zasebnim tematskim brojevima obrađene u dva navrata, u sklopu šireg konteksta događanja na

području istraživanja i liječenja tih bolesti, baš kao i **ginekološka tematika ili urologija, te nefrologija.**

U tematskom broju posvećenom **oftalmologiji** kao jednoj od najpulzivnijih specijalnosti, urednik koga je bio prof. dr. sc. Zdravko Mandić, objavljen je osvrt na održavanje zajedničkog simpozija s najvećim svjetskim oftalmološkim društvom – Američkom oftalmološkom akademijom – koji uz američke oftalmologe broji i desetak tisuća međunarodnih članova. Na kongresu u Šibeniku bila su prisutna neka od vodećih imena europske i svjetske oftalmologije poput dr. Keitha Bartona, dr. Fabiana Ekkeharda, dr. Harolda Freydella i predstavnika Međunarodne oftalmološke akademije dr. Rafaela Barraquera. U tom se tematskom prilogu nastojalo prikazati barem dio suvremene oftalmologije, osobito u liječenju bolesti i kirurgije prednjeg segmenta oka, koja je područje opće prisutnog i sve značajnijeg problema povezanog, između ostalog, i s pretjeranim radom na računalima.

Bolesti probavnog sustava – suradnja s HGD-om

Gastroenterologija je bila zapažena naslovna tema u nekoliko brojeva Medixa, a zadnjih je godina, temeljem suradnje s Hrvatskim gastroenterološkim društvom Hrvatskoga liječničkog zbora (HLZ), barem jedno izdanje godišnje posvećeno bolestima probavnog sustava. Budući da uz temu svakog broja Medix objavljuje i članke iz područja koja nisu povezana s temom broja, zbog važnosti za liječnika praktičara članci iz gastroenterologije često su bili zastupljeni i u sklopu drugih tematskih izdanja.

Tema **Ciroza jetre i komplikacije** iz broja s kraja 2009. godine zapamćena je po iznimnom zanimanju čitatelja. Razlog nije samo aktualnost teme na našim prostorima, već prije svega kvaliteta objavljenih članaka, među kojima se ističe izvanredno strukturiran pregledni članak o cirozi jetre, koji sažeto i pregledno, s brojnim tabličnim prikazima, korisnim adresama i web stranicama opravdava brojnost pozitivnih povratnih informacija od čitatelja, čije je potrebe očigledno prepoznao. Međutim, u tom je tematskom broju objavljeno još desetak *state of the art* članaka o dijagnostici i liječenju ciroze jetre i njene povezanosti s nastankom hapatocelularnog karcinoma, koji je u više od 90% slučajeva udružen s jetrenom cirozom. Donoseći kompleksan, ali praktičan, prikaz pristupa pacijentu s cirozom jetre i povezanim bolestima i stanjima, tematski je broj dao doprinos osvjetljavanju tog u nas velikog zdravstvenog problema, koji je tim teži jer se većina bolesti jetre, uključujući tumore, odlikuje neznatnim, nespecifičnim i teško uočljivim simptomima, koji se razvijaju tek u uznapredovalim fazama bolesti. Na ovome mjestu valja spomenuti i tematski broj iz 2007. godine naslovne teme **Hepatitis B**, koji je donio za liječnika praktičara najvažnija od mnogih novih saznanja, koja neprestano zahtijevaju prilagodbe i promjene u prevenciji u liječenju te bolesti kod koje 15-25% kronično inficiranih osoba umire prijevremeno zbog komplikacije bolesti jetre.

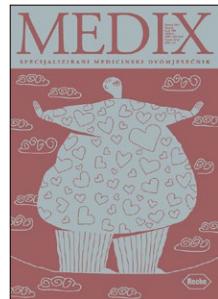
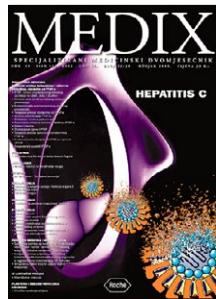
Broj Medixa otprije 15 godina donio je članak o tada novom i revolucionarnom pristupu liječenju **vrijeda želuca i dvanaesnika**, koji se temelji na eradikaciji bakterije *Helycobacter pylori* tzv. trojnom terapijom. Spoznaja da je infekcija *Helycobacterom* jedna od vjerojatno najraširenijih bakterijskih infekcija u čovjeka bila je tada na granici razumnoga, kao što je i u članku

u Hrvatskoj koji može zadovoljiti literaturne potrebe i onih stručnjaka koji imaju širi interes od svoje uže specijalnosti, čime pridonosi i holističkom pristupu liječenju pacijenata. Gledano s nacionalne razine, komunikacijom s liječnicima i drugim zdravstvenim djelatnicima „Medix“ aktivno promiče biomedicinske znanosti i javno zdravstvo u Hrvatskoj i regiji. Profesionalno uredništvo te eminentni stručnjaci Uredivačkog kolegija jamstvo su da će „Medix“ i u budućnosti biti dijelom vodećih medija za razmjenu relevantnih suvremenih istaknuta i znanja.

*prim. Siniša Varga, dr. med. dent.,
ravnatelj Hrvatskog zavoda za
zdravstveno osiguranje*

Hrvatska liječnička komora godinama odlično surađuje s „Medixom“ i iznimno nam je drago što možemo čestitati uredništvu na 100. broju. Veseli nas činjenica da je unatoč svim recepsijskim i drugim nedaćama uredništvo ovog popularnog časopisa našlo snage, motivacije pa i mogućnosti da „Medix“ redovito u luksuznoj opremi i na velikom broju stranica, s nizom popularnih i zanimljivih tema, dopire do brojnih liječnika, naših članova. O tome kolika je čitanost „Medixa“ u zemlji, ali i u inozemstvu, najbolje svjedoči sve veći broj sudionika u testovima trajne izobrazbe koje sukladno posebnom Ugovoru s našom komorom, organizira uredništvo časopisa. Teme koje se na taj način obrađuju zanimljive su ne samo liječnicima, nego i drugim zdravstvenim profesionalcima. Mogućnost da se kod kuće, bez odlaska na skupe i daleke destinacije, kvalitetno i trajno educiraju

kroz zanimljive tekstove uglednih autora i testove koje pošalju poštom u komoru, pozdravili su brojni naši članovi. Konačno, koristim ovu priliku zahvaliti uredništvu časopisa „Medix“ što je brojne aktivnosti i stručne skupove, posebice one koje organizira komora, propratilo slikom i riječu te time omogućio da i liječnici koji se nisu mogli pridružiti imaju potpunu sliku događanja.

prim. Hrvoje Minigo, dr. med., predsjednik Hrvatske liječničke komore

Suradnja Hrvatske komore dentalne medicine i časopisa Medix traje već niz godina i predstavlja obrazac uspješne komunikacije krovne strukovne organizacije i stručnog časopisa.

Iznimno mi je zadovoljstvo primjetiti povećan opseg stručnih tekstova iz područja dentalne medicine, ali isto tako i osvrta na naše stručne skupove i događanja.

Medix danas sigurno predstavlja nezaobilazno stručno štivo, a posebice se cjeni njegov razvoj imajući u vidu vremena u kojima je taj časopis nastao, odrastao, a i vremena u kojima danas živi.

Hrvatska komora dentalne medicine zasigurno će i u budućnosti podržavati sva nastojanja i projekte u okviru časopisa Medix s ciljem očuvanja kvalitete časopisa i dostupnosti stručnih tema svim čitateljima.

U svoje osobno ime i u ime Hrvatske komore dentalne medicine od srca Vam čestitam na 100. Broju, te Vam želim puno uspjeha u budućnosti.

mr. sc. Hrvoje Pezo, dr. med. dent., predsjednik Hrvatske komore dentalne medicine

navedeno, tvrdnja da bi neka bakterija imala značajnu ulogu u nastanku vrijeđa još bi samo nekoliko godina ranije bila izazvala podsmijeh struke. Članak slične tematike objavljen je u Medixu i u prosincu 1999. godine, donoseći algoritam dijagnostike i liječenja, kao i Maastricht smjernice za obradu dispeptičnih bolesnika u ambulanti primarne zdravstvene zaštite. Danas, s petnaestogodišnjim odmakom i iskustvom, razmišljanju u otkrivanju i liječenju vrijeđa, koja su tada bila nova i revolucionarna, prihvaćamo kao notornu činjenicu – slično kao i u međuvremenu postignut napredak u npr. poznavanju SIDE, HIV-a, HPV-a, da spomenemo samo neke od revolucionarnih pomaka u razmišljanju i pristupu bolesniku i bolesti o kojima smo saznavali i iz Medixa. Broj iz travnja 2007. godine bavio se gastroezofagealnom refluksnom bolešću, statistički najčešćom dijagnozom u gastroenterologiji, koja je postala javnozdravstveni problem, a povezana je sa suvremenim načinom života i debeljinom.

Zdravlje djece i osoba tzv. starije životne dobi

Prošlo je 13 godina od Medixovog prepoznavanja važnosti gerontologije, koja je tada bila temom broja, a taj broj doslovno je bio razgrabljen. Zbog nacionalne i globalne važnosti gerontologije i gerijatrije, u Medixu je pokrenuta i stalna rubrika posvećena specifičnostima zaštite zdravlja osoba starije životne dobi. Časopis redovito prati održavanje uvijek dobro posjećenih gerontoloških tribina Centra za gerontologiju Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba, Referentnog centra za gerijatriju i gerontologiju Ministarstva zdravljla, a iscrpljeno je popratio i jubilarnu, 100. tribinu u Zagrebu u siječnju 2001. godine, što je objavljeno u tematskom broju posvećenom stresu.

Medix je bio i službeni medijski pokrovitelj prve po redu Hrvatske gerontološke i gerijatrijske škole – tečaja I. kategorije s međunarodnim sudjelovanjem – održane u Zagrebu od 19. do 20. travnja ove godine, o kojoj donosimo iscrpan izvještaj u ovom broju.

Zdravlje djece bilo je temom više brojeva, a i suplement Rani razvoj djeteta – pretpostavka zdravlja odraslih iz 2004. godine bio je posvećen pedijatriji. Moderator svih „pedijatrijskih“ brojeva bio je prof. dr. sc. Josip Grgurić, tadašnji predsjednik Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju HLZ-a, a danas njegov počasni predsjednik, koji je u Medixu pokrenuo i ekskluzivnu rubriku dijagnostičko-terapijskih postupnika u pedijatriji. Rubrika sadrži najčešće dva članka eminentnih autora u svakome broju, iz različitih područja pedijatrijske tematike.

Senzibilitet za psihijatrijske teme

Osobitu zapaženost u Medixu imala je tematika psihijatrije i psihološke medicine. Afirmacijom tog dijela struke Medix je dao znatan doprinos edukaciji liječnika o duševnom zdravlju i pravilnom pristupu duševnim bolesnicima, uz potporu suvremenom stavu koji ne priznaje stigmatizaciju duševnih bolesnika. Svake je kalendarske godine barem jedan od brojeva Medixa posvećen nekoj od tema zaštite mentalnog zdravlja i ta su izdanja iznimno tražena i dobro prihvaćana među čitateljima.

Tematska izdanja o shizofreniji, bipolarnom afektivnom poremećaju, anksioznim poremećajima i posttraumatskom stresnom poremećaju (PTSP)

izazvala su iznimno veliko zanimanje zbog aktualnosti, kvalitete i opsega, te su čak postala dijelom literature za studente medicine i specijalizante psihijatrije. Temi stresa bio je posvećen zasebni broj još na početku ovog milenija. Tema PTSP-a u djece i odraslih bila je prvi put obrađena kao tema broja u ožujku 2000. godine. Desetljeće kasnije taj je poremećaj opsežno i iz različitih aspekata opisan u tematskom broju PTSP – jučer, danas, sutra. Bolesti ovisnosti, uključujući pušenje, bile su tema broja 2002. godine. Tematski broj iz 2004. godine bio je posvećen poremećajima prehrane (anoreksija i bulimija) koji su na raskriju psihijatrije, interne medicine i pedijatrije, ali i na raskriju različitih stavova i pristupa struke. Taj su broj Medixa u internetske sadržaje uključile i udruge za pomoć osobama koje pate od poremećaja prehrane. **Shizofrenija – još uvijek najveći izazov lječniku** bila je s razlogom opsežna tema broja iz ožujka 2006. godine. Sljedeće su godine tema srpanjskog broja bili **anksiozni poremećaji**, a točno godinu dana nakon toga, u lipnju 2008. godine, tema suplementa bio je **bipolarni afektivni poremećaj** koji se i dalje često prekasno i pogrešno dijagnosticira. **Psihosomatska medicina** bila je zasebna tema broja u 2009. godini.

Međutim, kao i ostale grane, i psihijatrija i psihološka medicina imaju svoje mjesto i u drugim tematskim brojevima, pa je primjerice u broju 98/99, čija je tema bila **Osnove nadomještanja bubrežne funkcije**, popraćen 2. hrvatski kongres o prevenciji i rehabilitaciji u psihijatriji. Tom su prilikom čitatelji mogli pročitati i ekskluzivne intervjuje s uglednim svjetskim psihijatrima prof. dr. sc. Juanom E. Mezzichem, prof. dr. sc. Lukaszom Konopkom, kao i sa šefom službe za bol i palijativnu skrb bolnice Memorial Sloan-Kettering Cancer Center u New Yorku – dr. Paulom A. Glareom.

Poslovanje u zdravstvu i informatizacija zdravstvenog sustava

Informatizacija zdravstva bila je tema broja 2004. godine, jer se zdravstveni sustavi intenzivno koriste suvremenim informatičkim tehnologijama čije je poznavanje važno i za svakodnevni rad i za mogućnost sudjelovanja u procesima koji će se tek pokretati. U tom se kontekstu prisjećamo da je u rubrici Telemedicina još prije 14 godina obrađena tema povezivanja medicinske dijagnostičke opreme u računalne mreže, kao i lokalna i udaljena dijagnostika. Informatičke tehnologije bile su i važnim čimbenikom **pilot-projekta reforme zdravstvenog sustava RH** u Koprivničko-križevačkoj županiji, o kojem je tiskan i sveobuhvatan supplement početkom 2001. godine.

Bolesti srca i krvnih žila – vodeći uzrok smrtnosti

Gotovo da je izlišno pred stručnom javnošću isticati važnost nekoliko brojeva koji su bili posvećeni tematici **bolesti srca i krvnih žila**. Valja međutim spomenuti da je još prije 15 godina, u prosincu 1997. godine, tematski broj bio posvećen kardiologiji, kardiokirurgiji, vaskularnoj kirurgiji i kardiovaskularnoj dijagnostici. Taj je broj Medixa iz 1997. bio prvim u nizu od još šest opsežnih tematskih brojeva koji su se bavili različitim područjima kardiologije, integrirajući je s drugim relevantnim specijalnostima i zaokružujući teme brojeva: **Prevencija moždanog udara, Djeca, mladi i bolesti srca, Nove spoznaje u dijagnostici i liječenju bolesti srca i krvnih žila, Moždani udar – nove spoznaje u prevenciji, dijagnostici i liječenju**,

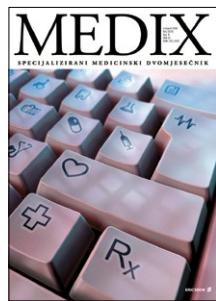

FOTO: BORKA ČAFUK / ILIČIĆKE NOVINE

Već niz godina redovito pratim „Medix“ i uvijek nađem stručne članke koji me zanimaju. Članci su vrlo vrijedni jer uz vlastiti kritički osvrt autora daju pregled saznanja o određenoj temi iz svjetske literature.

Kao predsjednica Povjerenstva za trajnu medicinsku izobrazbu pri HLK-u, odajem priznanje časopisu za doprinos trajnoj edukaciji lječnika, upravo zbog sveobuhvatnosti tema o kojima pišu poznati stručnjaci pojedinog područja medicine. Naime, svi smo svjesni problema odlaska na trajnu edukaciju (kongresi, simpoziji ili studijski boravci) kolegama koji rade u malim mjestima i na otocima, daleko od većih centara. Stoga ovako zamišljen časopis daje pregled zbivanja u medicini gotovo svih specijalnosti, preporuke za primjenu tih saznanja u svakodnevnoj praksi i napokon, ono što ne smijemo zanemariti, mogućnost prikupljanja potrebnih bodova za relicenciranje ispunjavanjem testa koji objavljujete.

Čestitam vam na vrijednom jubileu, želim da tako nastavite na zadovoljstvo svih naših lječnika i na korist naših bolišnika!

**prof. dr. sc. Tatjana Jeren Beus,
dr. med., predsjednica Povjerenstva za
trajnu medicinsku izobrazbu
Hrvatske lječničke komore**

U vrijeme kad lječnici većinu naših medicinskih časopisa ne čitaju i često ih nepročitane bacaju u koš, jer služe kao poligon za objavljivanje nezanimljivih radova radi uspješne karijere ambicioznih autora i jer izlaze u mini-nakladama od nekoliko stotina primjeraka – „Medix“ je iznimka. Svojom nakladom od 6.000 primjeraka i sadržajem koji može

zanimati svakog lječnika postao je našim najčitanijim medicinskim časopisom i demantirao moju pesimističnu izjavu danu tadašnjem i današnjem glavnem uredniku prije 18 godina prilikom izlaska prvoga broja: „Ah, opet jedan pokušaj osuđen na brzo odumiranje!“ Prilikom izlaska 100. broja moram priznati da je „Medix“ postao reprezentativan medicinski periodik i po sadržaju, i po obujmu, i po čitanosti, i po nakladi – pa zato neka crescat et floreat!

prof. dr. sc. Željko Poljak, dr. med., urednik „Liječničkih novina“

U povodu objave jubilarnoga broja časopisa, upućujem vama, glavnom i odgovornom uredniku časopisa, kao i svim vašim suradnicima koji sudjeluju u njegovoj realizaciji, iskrene čestitke za dugogodišnji predani rad koji je rezultirao iznimnom kvalitetom i redovitim izlaženjem već 18 godina. Svaki novi broj toga vrsnog medicinskog časopisa pljeni pozornost nas čitatelja zanimljivošću i aktualnošću objavljenih članaka, priloga i informacija, koji su u svakom broju doista brojni.

Nadam se da će sadržaj „Medixa“ uskoro biti nadopunjeno i stalnom rubrikom iz područja farmacije, što bi, vjerujem, dodatno povećalo njegovu čitanost.

Koristim ovu prigodu zahvaliti uredništvu „Medixa“ na dosadašnjoj izvrsnoj suradnji.

doc. dr. sc. Maja Jakševac Mikša,
mr. pharm., glavna i odgovorna urednica časopisa
„Farmaceutski glasnik“ i tajnica
Hrvatskog farmaceutskog društva

Arterijska hipertenzija, pa sve do **Metabolički sindrom i kardiovaskularne bolesti** unatrag pola godine, u kojem je 10 članaka bilo posvećeno tom kliničkom pojmu koji je relativno nov, iako od metaboličkog sindroma u našoj zemlji boluje više od 35% stanovnika, a povezan je i s brojnim priđruženim bolestima i stanjima.

Obiteljska medicina – strukturiranje i objedinjavanje

Sve su navedene teme naišle na zapažen odjek, prije svega među lječnicima praktičarima **opće medicine**, koji i jesu najveća skupina čitatelja Medixa, iako članke zbog njihove vrijednosti čitaju i smatraju ih korisnima specijalisti različitih područja i zdravstveni profesionalci različitih zvanja.

Međutim, budući da se u ovom podsjetniku na neke od tematskih cjelina obrađivanih u Medixu opetovano spominje osobita vrijednost članaka s obzirom na prilagođenost potrebama lječnika opće medicine, zaokružimo ovaj kratki prikaz tematskim brojem od prije godinu dana, posvećen upravo **obiteljskoj medicini**. Obiteljska je medicina osnovna medicinska disciplina, o učinkovitosti koje ovise zdravstveni pokazatelji neke zemlje, pa je 15 članaka toga tematskog broja bilo posvećeno njenome mjestu i ulozi u zdravstvu u Hrvatskoj u ovom trenutku, kao i planovima razvoja. Neke od tema bile su npr. poremećaji seksualnosti, etika i informirani pristanak pacijenta, a ujedno je u tematskom broju bio objavljen i popis znanja, vještina i kompetencija koja se zahtijevaju od lječnika specijalista obiteljske medicine.

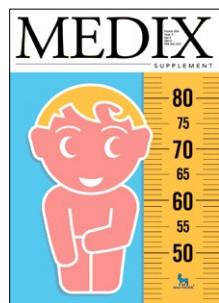
Posebna – suplement – izdanja

Medix kontinuirano i intenzivno radi na ažuriranju tema časopisa, omogućavajući čitateljima da budu na vrijeme, stručno i objektivno obaviješteni o izabranim područjima iz medicine i srodnih znanosti, uključujući one o kojima se malo pisalo, a lječnici ih doživljavaju kao prijeko potrebne. Primjer za to je suplement **Komunikacija u medicini** iz 2011. godine, koji se bavi odnosom između zdravstvenog profesionalca i bolesnika kao specifičnim i osjetljivim oblikom ljudske komunikacije, pri čemu je iznimno važno uvažavanje osobnosti bolesnika, ali i zdravstvenog profesionalca. Komunikacija u medicini smatra se temeljnog i najčešće korištenom kliničkom vještinom, koja je povezana s ishodom lječenja.

Medix je također, u obliku suplemenata, objavio smjernice za dijagnostiku i lijeчењe osteoporoze, smjernice za HPV (cijepljenje), smjernice za primjenu rekombinantnog faktora VII, kao i smjernice za liječeњe dijabetesa.

Medixovi intervjuji

Jedna od posebno zanimljivih rubrika Medixa svakako su **ekskluzivni intervju s vodećim domaćim i svjetskim stručnjacima** o stanju i perspektivama razvoja pojedinih područja medicine i srodnih znanosti. Najčešći povod razgovora aktualni su kongresi, simpoziji i stručna događanja u Hrvatskoj i regiji, te bitne novosti ili zanimljivosti iz struke. Odgovaranjem na stručna pitanja, kao i mogućnošću da sami naglase ono što smatraju vrijednim isticanja, sugovornici su u mogućnosti svoje znanje, stavove i razmišljanja prenijeti iznimno velikom auditoriju kolega, koji uvelike premašuje doseg i

najvećih stručnih skupova. Vjerojatno svaki čitatelj, sukladno osobnim sklonostima i profesionalnim interesima, pamti neke od objavljenih razgovora.

Iz ranijih brojeva Medixa ističe se razgovor koji su prof. dr. sc. Biserka Belicza i urednik Dragan Bralić vodili u prosincu 1998. godine s prof. dr. sc. Peterom Singerom s australskog Sveučilišta Monash, jednim od vodećih bioetičara današnjice (za tisak pripremio Krešo Krnic, prof.). Prof. Singer bio je tada u Zagrebu gost predavač Hrvatskog društva za kliničku psihijatriju, čija je predsjednica bila prof. dr. sc. Vera Folnegović-Šmalc. U predavanju i u razgovoru osvrnuo se na tri područja koja je smatrao izuzetno značajnim: novi razvoji genetike s istraživanjem ljudskog genoma, pitanje raspodjele sredstava u medicini, te pojedina pitanja koja se tiču svetosti života.

Danas, već gotovo desetljeće i pol, u Medixu pratimo stalnu rubriku iz bioetike, koja je tada bila započeta kao potvrda toga da nas razvoj medicinske i biološke znanosti tjeru da postavljamo nova etička pitanja. U sklopu te rubrike, prof. dr. sc. Biserka Belicza bila je godinu dana kasnije sugovornicom u svezi Hrvatske udruge za promicanje prava pacijenata, te Deklaracije o promicanju prava pacijenata u Europi, implementacija koje je smatrana nužnom za korjenitu promjenu medicinske prakse prema vraćanju njene humanističke dimenzije. Na žalost prerano preminula, prof. dr. sc. Biserka Belicza bila je značajnom potporom Medixu od početka izlaženja, bila je članicom Uređivačkog kolegija časopisa, a nekih se njezinim ključnim smjernicama u svezi uređivačke politike časopis i danas pridržava.

U travnju 1998. godine suradnik Medixa dr. sc. Ognjen Brborović razgovarao je s prof. dr. sc. Krešimirom Pavelićem sa Zavoda za molekularnu medicinu zagrebačkog Instituta Ruđer Bošković. Tema je bila genska terapija u liječenju raka, u čemu je hrvatska znanost zajedno sa suradnim svjetskim sveučilištima i klinikama bila u svjetskom trendu, a genski je lijek u trenutku razgovora bio pred ulaskom u klinička istraživanja.

Kardiokirurg bivšeg ruskog predsjednika Borisa Jelcina, prof. dr. sc. Renat S. Aschurin, sudjelovao je na Alpe-Adria kardiokirurškom kongresu u Opatiji u jesen 1997. godine, a za čitatelje Medixa otvoreno se, neposredno i jasno osvrnuo na svoj rad, financiranje rada i daljnog razvoja struke kao velikog problema, ne zaboravivši spomenuti kvalitetan rad prof. dr. sc. Ivana Jelića i njegovog tima. O kardijalnoj kirurgiji razgovaralo se i s doc. dr. sc. Željkom Sutlićem, čijom je zaslugom bila ostvarena suradnja s dr. Randas Batistom kao začetnikom metode parcijalne ventrikulektomije. Ta je metoda prvi put bila izvedena 1994. godine i bila se nametnula kao moguća alternativa transplantaciji srca, a dr. Batista je dvije operacije izveo i u KB-u Dubrava u Zagrebu.

Udruga Veliko srce za malo srce osnovana je 1993. godine, a osnovali su je liječnici i roditelji djece s prirođenim manama srca, kojih je u našoj zemlji 90-ih godina prošlog stoljeća godišnje bilo rođeno oko 500. S tadašnjim predsjednikom udruge prof. dr. sc. Ivanom Malčićem u jesen 1996. godine Medix je razgovarao o udruzi, međunarodnoj suradnji u sklopu koje je prof. dr. sc. W. M. Novick na KBC-u Rebro dolazio operirati male bolesnike, te o situaciji u našoj zemlji u svezi projekta i udruge.

Medix je popratio i 25. godišnjicu sajma Medicina i tehnika koncem svibnja 1997. godine na Zagrebačkom velesajmu. Tada je na sajmu sudjelo-

Ono što je u medicini konstanta svakako je trajna i opetovana promjena. Medicina se svakodnevno mijenja, liječnik obiteljske medicine treba vrlo brzo doći do relevantne informacije, što putem „Medixa“ i dobiva. Ono što nama liječnicima obiteljske medicine sigurno odgovara je raznolikost tema. Obiteljska medicina u svojoj sveobuhvatnoj brizi za bolesnika treba upravo takav šarolik izbor tema. Svaka tema je u „Medixu“ kvalitetno obrađena. Tematske cjeline unutar pojedinih brojeva su zaokružene, pisane na vrlo razumljiv i praktičan način. Društvo nastavnika opće/obiteljske medicine (DNOOM) posvećeno je sličnom cilju, nastojeći osvježiti i upotpuniti znanje potrebno u praktičnom radu liječnika obiteljske medicine najnovijim dostignućima, smjernicama i istraživanjima putem kongresa, radionica, ali i našom izdavačkom djelatnosti. Sva DNOOM-ova događanja „Medix“ redovito prati i ta je inicijativa hvale vrijedna.

Stoga još jednom želim dug i sretan život „Medixu“, časopisu koji živi uz nas liječnike obiteljske medicine.

**prof. dr. sc. Biserka Bergman
Marković, dr. med., predsjednica
Hrvatskog društva nastavnika opće/
obiteljske medicine HLZ-a**

Što mislim o „Medixu“? Najlakše pitanje – nezamjenjivo! Za obiteljskog liječnika koji voli svoj posao skoro jednako važan alat kao i torba ili topla riječ za pacijenta. Vrelo biranog znanja u šumi medicinskog znanja. Udžbenik prije udžbenika.

Časopis je jasno, lako dostupno mjesto na kojem obiteljski liječnik praktičar može dobiti mnoge aktualne

informacije. Bombardirani smo brojnim pomacima u medicinskim znanostima, no rijetki su mediji u kojima se može dobiti sinteza bitnog, a za one koji žele znati više – lokacija dodatnih informacija. Možda bi bilo dobro da se uz teme osvrne i na njihov strukturalni utjecaj na zdravstveni sustav, potrošnju i organizacijske mogućnosti – osvrт koji često zaboravljam, a koji itekako ima upliva na naš rad. Nadalje, mislim da bi se na svaku temu iz specifičnih disciplina trebao osvrnuti obiteljski liječnik iz prakse (!), kako bi progovorio iz aspekta ostvarivosti u sustavu, života pacijenta i obitelji s bolešću te do kakvih problema pacijenti i liječnici dolaze u sustavu i uz prijedloge kako ih riješiti. Osjećam i grižnju savjesti jer zbog speцијalističkog ispitā još nisam pročitao zadnji broj „Medixa“.

Mario Malnar, dr. med., predsjednik KoHOM-a

„Medix“ se kao jedan od vrijednih članova Europske udruge za prevenciju i liječenje raka vrata maternice ECCA-e (European Cervical Cancer Association) od 2008. godine pokazao pouzdanim partnerom u promicanju spoznaja o raku vrata maternice i načinima njegove prevencije. Već dugi niz godina časopis iscrpnim izvješćima svjedoči o događanjima u Hrvatskoj tijekom Europskog tjedna prevencije raka vrata maternice koji se održava svakog četvrtog tjedna u siječnju. Osim toga, za doprinos „Medixa“ u borbi protiv raka vrata materice zaslužni su stručni članci i prilozi na temu dijagnostike, cijepljenja te općenito prevencije i liječenja raka vrata maternice. Naročito treba istaknuti poseban broj „Medixa“ (Medix br. 72/73, studeni 2007.) s opsežnom naslovnom temom posvećenom raku vrata maternice, a koji je zasigurno pridonio razumijevanju te problematike. Stoga koristim ovu prigodu zahvaliti „Medixu“ na plodnoj dugogodišnjoj suradnji u uvjerenju kako će se suradnja još uspješnije nastaviti.

dr. sc. Magdalena Grce,
znanstvena savjetnica Instituta
„Ruđer Bošković“ i
članica Uprave ECCA-e

Najčešći povod Medixovih intervjeta aktualni su kongresi, simpoziji i stručna događanja u Hrvatskoj i regiji, te bitne novosti ili zanimljivosti iz struke. Odgovaranjem na stručna pitanja, kao i mogućnošću da sami naglase ono što smatraju vrijednim isticanja, sugovornici su u mogućnosti svoje znanje, stavove i razmišljanja prenijeti iznimno velikom auditoriju kolega, koji uvelike premašuje doseg i najvećih stručnih skupova.

valo 705 izlagača, a više od dvije trećine njih bili su iz inozemstva. Osobito je bio istaknut međunarodni kongres Management u zdravstvu.

Rehabilitacija u zajednici invalida Domovinskog rata, ali i ostalih osoba smanjene radne i reaktivne sposobnosti, bila je temom razgovora o tom programu s doc. dr. sc. Anom Bobinac-Georgievski, pri čemu je naglašena važnost obitelji ili uže okoline, ali i potreba za sustavom koji bi brzom komunikacijom omogućio razmjenu informacija koje mogu pomoći i osigurati optimalno djelovanje.

Razgovori bolesnika s reumatologom bio je naslov knjige i razgovora s autorom, prof. dr. sc. Antunom Franovićem, u jesen 1996. godine. Tim je priručnikom iscrpno prikazana svaka reumatološka bolest, od uzroka, patološko-anatomskih promjena, deformiteta, funkcionalnih ograničenja i mogućnosti liječenja, kao i rehabilitacije. Kao što je i autor priručnika već tada naglasio, bolesnik je bio prepoznat kao najvažniji sudionik liječenja, naravno u bliskom dijalogu s liječnikom.

U novije vrijeme zapažen je između ostalih i intervju s prof. dr. sc. Ivanom Đikićem, objavljen u povodu njegovog predavanja „Izazovi suvremene znanosti i medicine“ na Sajmu medicina i tehnika 2007. godine. Govoreći o tumorskim bolestima i novim mogućnostima antitumorskih lijekova, prof. dr. sc. Đikić istaknuo je značaj razvoja ciljanih lijekova s djelovanjem na specifične markere tumorskih matičnih stanica, koji bi se trebali početi koristiti u idućih pet godina. Također je istaknuo i drugi pristup, tj. primjenu rekombinantne imunoterapije i cijepljenja, što znači individualan pristup bolesniku. Liječenjem u kombinaciji s kirurškim, radiološkim i kemoterapijskim metodama, ali i uz usvajanje zdravih životnih navika i prevencije, zaključio je da se tumori ne mogu iskorijeniti, ali se mogu pobijediti.

Problem nastaje kada se liječnici ne drže smjernica, bio je naslov i jedna od ključnih misli iz razgovora s akademikom Zvonkom Kusićem objavljenim u travnju 2008. godine, što je nakon nekoliko godina jednako aktualno. Neposredni je povod tom razgovoru bio prvi na ovim prostorima organizirani kongres s međunarodnim sudjelovanjem „Rak štitnjače“. Tom je prigodom prvi put predstavljen prijedlog novih smjernica za dijagnostiku i terapiju diferenciranog karcinoma štitnjače. O veličini problema jasno govori podatak da je u posljednjih 40 godina u Hrvatskoj incidencija karcinoma štitnjače porasla 8,6 puta u žena i 3,6 puta u muškaraca, uz nepromijenjenu stopu smrtnosti. U razgovoru koji je bio sastavljen kao konkretni, koristan podsjetnik i postupnik liječenja, akademik Kusić posebno se osvrnuo i na ključne momente koji su od velike važnosti u svakodnevnom radu liječnika obiteljske medicine.

Jedan od primjera kada su u razgovoru posebno naglašene potrebe liječnika opće medicine je i intervju s doc. dr. sc. Andrejem Marušićem o anksioznosti i depresiji u primarnoj zaštiti. Tadašnji je direktor Instituta za javno zdravstvo Slovenije, magistar kardiologije i doktor znanosti iz područja psihijatrije s King's College u Londonu, aktivno sudjelovao na Drugom hrvatskom kongresu o psihofarmakoterapiji, predstavivši i GENDEP istraživački projekt kojem je cilj uz pomoć genetskih odrednica pacijenta izabrati najučinkovitiji antidepressiv. Depresija pripada među najzastupljenije duševne bolesti, istaknuo je doc. dr. sc. Marušić, no svejedno tek svaki drugi bolesnik biva prepoznat u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a i bolesnici s dijagnosticiranom depresijom triput su manje uporni od ostalih bolesnika

u uzimanju terapije. Iskreni, neposredni odgovori i angažiran stav ostaju djelom lijepo uspomene na 43-godišnjeg prerano izgubljenog kolegu.

Broj Medixa iz srpnja 2006. godine bio je posvećen bolestima srca i krvnih žila i u njemu su bila objavljena čak četiri razgovora s eminentnim imenima suvremene kardiologije. Akademik Davor Miličić osvrnuo se između ostalog i na prvo hrvatsko izdanje Europskih smjernica za dijagnostiku i liječenje akutnog i kroničnog srčanog zatajivanja te primjenu perkutanih koronarnih intervencija. Predsjednik Europskoga kardiološkog društva koje broji 45.000 članova, prof. dr. sc. Michal Tendera, dotaknuo se različitih aktualnih tema, te istaknuo matične stanice kao novu nadu za najteže srčane bolesnike.

Dopredsjednik Europskoga kardiološkog društva prof. dr. sc. Roberto Ferrari posebno se bavi određivanjem molekularnih mehanizama u ishemijskom zahvaćenom srčanom mišiću i kliničkim liječenjem ishemične bolesti srca i srčane dekompenzacije, te se u razgovoru koncentrirao na zbivanja s infarciranim srčanom stanicom. Počasni član Hrvatskog kardiološkog društva, aritmolog prof. dr. sc. Berndt Luderitz govorio je o razvoju manjih, tehnološki naprednijih uređaja za elektrostimulaciju koji bi uz adekvatnu farmakoterapiju označili budućnost u liječenju aritmija, uz preporuku aktivnijeg korištenja tzv. hibridne terapije, koja podrazumijeva preventivnu elektrostimulaciju s ablacijom. Dopredsjednik Europskog kardiološkog društva prof. dr. sc. Panos Vardas, specijalist za aritmije i fibrilacije srca, iznio je svoje viđenje uskladivanja međunarodne suradnje, ali i najnovija saznanja na području atrijske fibrilacije.

U prije spomenutom izdanju o oftalmologiji iz listopada 2008. godine, objavljen je i razgovor s prof. dr. sc. Zdravkom Mandićem, već tada u drugom mandatu predsjednikom Hrvatskog oftalmološkog društva. Prof. dr. sc. Mandić osvrnuo se na suvremena dostignuća u oftalmologiji u nas i u svijetu, nastavno na nedugo prije održani 8. kongres Hrvatskog oftalmološkog društva u suradnji s Američkom akademijom za oftalmologiju. Zaključak i poruka intervjuja za hrvatske liječnike ostali su osobito zapamćeni, pa zaključimo upravo s njima ovo kratko podsjećanje na neke od razgovora Medixa: „Volite prije svega svoju struku, unatoč svim problemima u kojima se nalazimo, nađite zadovoljstvo u svakodnevnom radu kada postavite ispravnu dijagnozu, načinite dobar zahvat, dobru operaciju... Budite sretni zajedno s bolesnicima kada im vratite osmijeh na lice, koji je rezultat vašeg rada i mogućnosti vaše struke... Bolesnik mora biti na prвome mjestu: dužni smo i trebamo mu pomoći na svaki način“.

Promocija tehnoloških dostignuća, dijagnostičkih uređaja i proizvoda za primjenu u medicinskim istraživanjima i kliničkoj praksi

Odabirom i načinom prikaza obrađenih tema Medix je stekao širok krug čitatelja i izvan nacionalnih granica. Osvrti i komentari funkcionaliraju kao forum za argumentirane, kritičke, a ponekad i provokativne stručne rasprave i promišljanja stručnjaka o pravcima razvoja, dostignućima i konkretnim slučajevima iz svih područja medicine.

Promociji novih tehnoloških dostignuća, dijagnostičkih uređaja i proizvoda za primjenu u medicinskim istraživanjima posvećena su brojna Medixa tematska izdanja. Pritom su ekonomski analize u zdravstvu, kao što su analize troška i učinkovitosti, samo neki od dijelova procjene zdravstvene tehnologije. Izazov novih tehnologija koje kontinuirano povećavaju troškove zdravstvenih sustava prepoznat je na svjetskoj razini jer je posvuda prisutan raskorak između mogućnosti i potreba. Europske se zemlje pri odobravanju tehnologija, npr. novih lijekova i medicinskih proizvoda, dijagnostičkih postupaka ili kirurških procedura, zadnjih nekoliko godina koriste *Health Technology Assessment metodom (HTA)*, što podrazumijeva stručnu, multidisciplinarnu i objektivnu procjenu zdravstvenih tehnologija (HTA). Na temeljima medicine utemeljene na dokazima i transparentnoj

„Medix“ pratim od početka i sada, u povodu 100. broja, sa zadovoljstvom mogu kazati da se više ne radi samo o izuzetnom medicinskom časopisu već i o pravom kloničaru zbivanja u medicini. Gotovo da nije bilo stručnog skupa koji nije zabilježen na stranicama časopisa, koji je našao put do brojnih liječnika diljem Hrvatske i regije. Svojim kvalitetnim tekstovima, popraćenim brojnim informativnim fotografijama, ažurnošću u izlaženju te kvantumom stranica časopis nema premca u domaćoj stručnoj periodici. U proteklih 17 godina na stranicama „Medixa“ obrađene su brojne važne medicinske teme, a u desetak navrata cijeli brojevi su bili posvećeni području mentalnog zdravlja, što je uvelike pridonijelo destigmatizaciji i razumijevanju područja psihijatrije, psihološke medicine i neuroznanosti. Mogućnost rješavanja testa znanja u svakom broju i dobivanja bodova za produljenje liječničke licence hvalevrijedna je ideja koja je osvojila mnoge liječnike i predstavlja značajan doprinos u trajnoj edukaciji liječnika u Hrvatskoj.

*prof. dr. sc. Ninoslav Mimica,
dr. med., predsjednik Hrvatske udruge
za Alzheimerovu bolest*

Hrvatska udruga Transplant je krovna udruga pacijenata s transplantiranim solidnim organima. Cilj nam je pomoći pacijentima u prevladavanju različitih poteškoća s kojima se suočavaju u svakodnevnom životu. Kroz naš rad pokušavamo artikulirati probleme tih ljudi i organizirati liječnike različitih specijalizacija da održe predavanja o temama koje zanimaju naše članove. U tom nastojanju od velike pomoći nam

je i „Medix“, koji među stručnom javnošću dodatno aktualizira problematiku transplantacije: tematski broj „Medixa“ posvećenog darivanju organa i transplantacijskoj medicini u Hrvatskoj, kao i broj posvećen problemima pacijenata na dijalizi, primjeri su za to.

Ovom prigodom pozivamo „Medix“ i na medijsko praćenje Europskih igara dijaliziranih i transplantiranih, koje se održavaju od 18. do 25. kolovoza u Zagrebu.

Mirela Pandžić, članica Upravnog odbora Hrvatske udruge Transplant

Preplatnik sam „Medixa“ vjerojatno od prvog broja. Sada sam u mirovini nakon 42 godine rada. Više od 10 godina radila sam kao liječnik opće medicine u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Ostali dio radnog staža odradila sam kao liječnik specijalist medicine rada. Da bi liječnik medicine rada bio uspješan, mora se stalno educirati u novim dostignućima iz svih ostalih grana medicine, a to sam uspjevala i uz „Medix“. Časopis naime uspjeva educirati liječnika, i to posebno i u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, uz uvjet da se liječnik želi educirati i u ostalim strukama.

Sada kada sam u mirovini, časopis je idealan da steknem nova znanja u medicini jer želim biti i dalje informirani liječnik. „Medix“ je časopis i koji nas informira što se događa u liječničkom društvu i istinska je poveznica svih liječnika u Hrvatskoj. Jednostavno, časopis mi treba i dalje iako sam umirovljenica.

Vera Mareš Bratko, dr. med., u. m.

procjeni kliničke učinkovitosti i sigurnosti, ekonomski se analiziraju nove tehnologije u usporedbi s najboljom postojećom, koja se smatra zlatnim standardom, ili s uvriježenom praksom u danom trenutku. Sukladno suvremenim trendovima zdravstvenog sustava, vjerujemo da će HTA tijekom godina biti čestom temom Medixa.

Oglasni prostor Medixa obuhvaća promocijske oglase lijekova, medicinskih proizvoda, medicinske opreme, potrošnog materijala i ostalih proizvoda i usluga relevantnih za zdravstvene profesionalce. Budući da časopis ima velik doseg ciljane populacije jer se distribuira ključnim subjektima u zdravstvu i na svim razinama zdravstvene skrbi, Medix je atraktivna medija i komunikacijski kanal za oglašivače. Oглаšivačima izvan medicinskih kruškova Medix predstavlja ciljan i ekskluzivan medij za promociju usmjerenu prema medicinskoj javnosti.

Zajednički uspjeh čitatelja i uredništva

Autonomnom uređivačkom politikom, ulaganjem u kvalitetu i aktualnost pisanih sadržaja te naglaskom na atraktivnoj vizualnoj komponenti, Medix je postao i izvozni hrvatskim brandom u neke od zemalja regije, osobito u Bosni i Hercegovini, gdje već četiri godine izdavač časopisa ima službeno predstavništvo.

Medix je vođen idejom za informiranjem, trajnom izobrazbom i povezivanjem svih onih koji su uključeni u brigu za zdravlje, pa je časopis mjesto na kojem i profesionalci u zdravstvu drugih zemalja imaju mogućnost na pristupačan način upoznati se s provjerenim suvremenim znanstvenim i stručnim dostignućima iz svih područja medicine i srodnih znanosti. Osim *state of the art* članaka, tu su i podrobni **izvještaji sa stručnih skupova**, konгрresa i simpozija u našoj zemlji i inozemstvu, za što je izvrstan primjer npr. prikaz novosti s 1. hrvatskog rinološkog kongresa održanog u veljači 2010. godine u Zagrebu, autora prof. dr. sc. Tomislava Baudoina, predsjednika kongresa i Rinološke sekcije. Takav je osvrt na kongres prilagođena, konkretna i vrijedna informacija za sve kolege koji kongresu nisu prisustvovali, a žele i moraju biti u tijeku najnovijih spoznaja relevantnog područja.

Prije spomenuti razgovori s istaknutim članovima struke, kao najzahtjevnija novinarska forma, kvalitetan su izvor informacija za čitatelja. Međutim, spominjući korisne izvore spoznaja ne bi trebalo izostaviti niti oglašavanje farmaceutske i srodnih industrija. Takvo je oglašavanje vrijedno jer su tiskani oglasi namijenjeni ciljanoj populaciji osmišljen alat za prijenos ključnih kratkih informacija u svezi lijekova i medicinskih proizvoda unutar propisanih etičkih i zakonskih normi oglašavanja.

Ako je vjerne čitatelje Medixa, kao i one kojima je stoti broj možda tek prvi susret s časopisom, ponešto od našeg odabira iz povijesti Medixa zainteresiralo i potaknulo na daljnje proučavanje stručne literature i kritičku primjenu znanja u praksi, a na dobrobit pacijenata i sveukupne zajednice – onda se vizija Medixa uspješno ostvaruje. Bez osmišljene pisane riječi koja objedinjuje pojedinačne inicijative i postignuća, s težištem na promociji provjerenih novih spoznaja, teško je zamisliti napredak u medicini. Pisani trag uz to čuva od zaborava vrijedna postignuća prošlih vremena, kao i sadašnjeg vremena koje će ubrzo postati prošlost. Veliki će dio informacija koje su danas nove i zanimljive uskoro biti zastarjele, ali su i kao takve važne za postizanje i shvaćanje kontinuiteta razvoja spoznaja, te za njihovu integraciju u buduća saznanja.

Medixova uspješnica od prvih stotinu brojeva potvrda je vrijednosti ideje promicanja znanja, te ustrajnosti u radu i ostvarivanju cilja. Ujedno, potvrda je to lojalnosti u međusobnom odnosu između časopisa i čitatelja, utemeljenom na zajedničkoj želji za napretkom u skrbi za čovjeka.